

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 150. — STEV. 150.

NEW YORK, SATURDAY, JUNE 27, 1925. — SOBOTA, 27. JUNIJA 1925.

VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

KITAJCI DOLŽE EVROPEJCE

Kitajci pravijo, da so bili umori v Kantonu posledica zarote. — Poslanica civilnega guvernerja izjavlja, da je bilo vse vnaprej premišljeno. — Odgovor odločno zanika obdolžitev ter zvrta krivdico na domačine.

HONGKONG, Kitajska, 26. junija. — Kitajski civilni guverner v Kantonu je v svoji poslanici angleškemu generalnemu konzulu naprtil izključno le inozemcem krivdo glede streljanja v Kantonu, ki se je završilo v torek.

Gouverner je rekel, da je prišel kitajski spreved že skoro popolnoma mimo Šaki ceste, ko so vojniki in policisti v angleški koncesiji naenkrat otvorili ogenj preko kanala. Vojaki in policisti v francoski koncesiji so tudi streljali.

— Več kot sto ljudi je bilo ubitih in ranjenih, — pravi poslanica, — in ti brutalni umori so bili zamišljeni vnaprej.

V svojem odgovoru na poslanico je trdil angleški generalni konzul, da se noben portugalski kanonski čoln ni udeležil afere. Obrambne sile angleške in francoske koncesije so le odvrnile na napad, vprizorjen nanje od strani kitajskih čet ali kadetov.

— Na temelju tega, kar sem videl, — pravi konzul, — lahko priscem, da so Kitajci prvi pričeli streljati.

ŠANGHAJ, Kitajska, 26. junija. — Izvrševalni komitej ameriške zveze na Kitajskem je sprejel resolucijo, v kateri povdarja potrebo sodelovanja vlade Združenih držav z drugimi silami pri sprejemu odločnega stališča vsprito sedanjega položaja na Kitajskem.

Tozadevno sporočilo je bilo poslano po kablju državnemu departamentu. V njem se glasi, da je treba napraviti kitajsko vlado odgovorno za izgubo življenj in lastnine.

Glasi se, da je absolutno upoštevanje obstoječih pogojev s Kitajsko bistvenega pomena, dokler se teh pogodb ne izpremeni potom "rednih procesov, določenih od washingtonske konference."

Resolucija priporoča, naj se izvede na kitajsko vlado pritisk, da zatire sedanje stanje nepostavnosti, obračajoče se proti inozemcem na Kitajskem in ki je v glavnem posledica neuravnanih političnih razmer ter poslabšano od sovjetske propagande.

Dan zmaja, katerega praznujejo Kitajci v bolj mirnih časih kot pričetek dobe rasti pridelkov, so proslavili letos z oboroženimi silami, ki so patrolirale po cestah. Prevladovalo je praznično razpoloženje, kljub dejstvu, da bi se lahko vsak trenutek pojavili nemiri.

PEKING, Kitajska, 26. junija. — Zastopniki inozemskih poslanstev so danes protestirali, da bi se v predlagano kitajsko konferenco vključilo zadeve, ki nimajo nobenega direktnega stika z delavskimi nemiri v Šanghaju.

Temu stališču inozemskih poslanikov je dal v kitajskem zunanjem uradu ustmeno izraza Signor Cerutti, italijanski poslanik ter najstarejši diplomatični zastopnik. Konferenca naj bi se vršila med zastopniki kitajske vlade ter inozemskih vlad.

Nikaki nemiri se niso završili tekom velikega ljudskega zborovanja in tekom parade ob priliki Dneva zmaja. Poročalo se je o nameranih protitujskih demonstracijah, a dejanski je bila parada manj pestra in živahna kot v preteklih letih.

Francoski poslanik je izročil danes kitajskemu zunanjemu uradu noto, v kateri je protestiral proti umoru francoskega trgovca Pasquiera, ki je bil v torek ubit v Kantonu.

WASHINGTON, D. C., 26. junija. — Ameriška vlada bo storila vse, da zavaruje ameriške proizvajalce tobaka pred učinki bojkota inozemskega tobaka na Kitajskem.

Ameriški konzuli so dobili navodila, naj pojasnijo Kitajcem, da škodujejo predvsem ameriškim proizvajalcem tobaka, ko nočejo kupovati blaga, importiranega od British American Tobacco Co.

Splošno gibanje proti sovjetom.

Veliki knez Nikolaj načeljuje proti - sovjetskemu gibanju. — S številnimi prejšnjimi generali je ustvaril generalni štab. — Pravi, da se noče polastiti prestola.

PARIZ, Francija, 26. junija. Veliki knez Nikolaj je postal načelnik novega protisovjetskega gibanja, — ne kot član družine Romanov, kot izjavljajo voditelji gibanja, temveč kot vrhovni poveljnik prejšnje ruske armade. Številni člani prejšnjega generalnega štaba so prišli pred kratkim v Pariz, vključno generala Denikin, Lukomski, Golovin, Čatilov in Kvitsinski.

Veliki knez Nikolaj izjavlja, da ni njegov namen postati car, vendar pa pravi, da bo skušal ustanoviti provizorično vlado.

Več pomembnosti se baje pripisuje temu gibanju kot pa katerikoli sličenemu naporu v isti smeri v teku zadnjih par let in sicer radi zanimanja, ki ga kažejo Anglija in druge konservativne vlade vsprito sovjetskih aktivnosti v Aziji.

Nikolaj je preje zavrnil vsako aktivno sodelovanje ter izdal lansko leto manifest le radi pretenzij velikega kneza Cirila. Sedaj pa je privolil v stvarjenje generalnega štaba, ker se privkral iz zakea pustolovstva generala Wrangla obeta podpora evropskih vlad.

V novem ruskem listu "Prerog" izjavlja Nikolaj, da se bo je evropske sile boljševekov izza njih uspehov na Kitajskem in drugod in da so mnjenja, da je prišel čas, da se nastopi protinjim. Pravi, da ne namerava le poskusiti samoglavljnja sovjetov, temveč tudi združiti vse protisovjetske sile vnotranjosti sovjetske Rusije in zunaj.

Veliki knez Nikolaj je rekel, da ne bo skušal spraviti nazaj v rusko carstvo države, ki so postale izza vojne neodvisne.

"Suha" konvencija v centralni Evropi.

V Parizu se je vršila 'mokraška' konvencija, na koje dnevem redu je bila ameriška prohibicija.

PARIZ, Francija, 26. junija. — Na šestem kongresu mednarodnih protiprohibicijskih druš, ki je bil zaključen včeraj tukaj, se je predstavilo prohibicijo v Združenih državah kot velikanskega suhega zmaja, približno takega kot so suhači nekoč predstavljali pivsko zlo.

Glavni govornik na zaključni seji je bil Chauncey Hackett, generalni zastopnik zveze proti narodni prohibiciji v Washington, D. C., ki je označil Volsteadovo postavo kot slepilo. Delegate je zelo razveselilo ugotovilo, da stane to glumaštvo Združene države vsako leto tisoč milijonov dolarjev in nikdo navzočih ni mogel razumeti, kako more sprejeti tak prosvitljeni narod tako be-dastočo.

Hackett je sporočil delegatom, da v Združenih državah sploh ne obstaja prohibicija, ker postava ne postuje. Izpomenili so se družabni običaji, a družabno pitje ni bilo odpravljeno.

Načrt finančnega min. Caillauxa.

Francoski finančni min. Caillaux hoče temeljiti finance na dolarju. Predložitev načrta za refundiranje obveznic. Caillaux upa, da bo načrt, ki ugaja kabinetu in bančnim interesom hitro sprejet.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

PARIZ, Francija, 26. junija. — Finančni minister Caillaux bo danes predložil načrt, kojega namen je rešiti francoske finance. Načrt je že dobil podporo kabineta in Caillaux bo skušal dobiti danes tudi odobrenje sveta ministrov.

Načrt je dvojen:

V prvi vrsti je njegov namen dobiti avtorizacijo, da dobi francoska zakladnica od Francoske banke štiri ali pet tisoč milijonov frankov več kot pa dosedaj.

Drugič, — v namenu, da se prepreči imenovati to inflacijo, — uveljaviti nov tip konsolidiranega bonda, ki naj bi stopil na mesto kratkoročnih narodnih obrambnih bondov. Nove bonde pa naj se napravi tako mikavne, da bodo našli pripravljen trg, vsled česar bodo ostali posebni tisoči milijonov frankov v zakladnici ali se v kratkem času vr-nili tjakaj.

Novi bondi naj bi nosili po štiri odstotke obresti, — dosti manj kot večina bondov, ki zapadajo, kar pomenja velik prihranek na obrestih — a naj bi bili zajamčeni v razmerju z dolarjem na temelju odnose vrednosti dolarja in franka na dan, ko se kupi bond.

Ta novi tip bondov, če bo uspešen, bodo uporabili pri konsolidiranju celega francoskega dolga.

Načrt bo seveda prišel s seboj ostro preiskušnjo moči vlade. Socijalisti nasprotujejo temu načrtu in prestali člani leve so v dvomu ter se bodo najbrž odločili šele v zadnjem trenutku.

Bančni interesi smatrajo to vrsto inflacije za neizogibno radi tisočev milijonov kratkoročnih zakladniških not, ki bodo zapadle julija in septembra meseca. Domneva se sedaj, da bo naprosil Caillaux, naj se Francosko banko zopet avtorizira, da poveča svoja posojila za nadaljnjih par tisoč milijonov frankov.

V trgovskem svetu ne dolže Caillauxa inflacije, kajti z uravnanim proračunom je le potreba prodati gotovo število novih bondov, enako zapadlim, da se vzdrži sedanjo višino izdajanja not.

Požari v Buffalo.

BUFFALO, N. Y., 26. junija. V tukajšnjem mestu so postali požari tako pogosti, da so zavarovalne družbe naprosile za ustanovitev posebnega požarnega oddelka.

Chicago noče biti v Illinoisu.

CHICAGO, Ill., 26. junija. — Čikaški občinski svet je sprejel resolucijo, soglasno s katero bi se mesto rado ločilo od države Illinois.

Francoski trgovski minister Chaumet je izjavil na zaključnem banketu, da bodo mokrski branili svoje pravice napram napadom suhačev in da bodo zmagali.

Porota oprostila Wm. Shepherd.

Zagovorniki so ves dan napadali glavno pričjo državnega pravdnštva. Zagovornik je priznal, da se je hotel obtoženec polastiti varovančvega premoženja.

CHICAGO, Ill., 26. junija. — Po govornih zagovornikov in državnika ter po sodnikovi obrazložitvi so odšli porotniki na posvetovanje.

Ob četrt na enajst so se vrnili ter izjavili, da Shepherd ne smatrajo krivim.

Razvoji tik pred pravorekom so bili naslednji:

CHICAGO, Ill., 26. junija. — Usoda Williama Shepherd, ki je obdolžen, da je umoril svojega mladega varovanca, Billy McClintocka v namenu, da se polasti njegovega premoženja, vrednega več kot milijon dolarjev, je bila danes izročena porotnikom.

Zagovorniki so si včeraj ves dan prizadevali uničiti okolišne dokaze, smočili in sramotili državne priče ter zahtevali "hiter pravorek v tej glumi".

Zagovornik O'Brien bo končal svoja izvajanja danes zjutraj in državni pravdnik Crowe bo zaključil zadevo za državo. Večino včerajšnjega dne je porabil zagovornik Stewart za napade na priče, ki so pričale proti Shepherdu. Rekel je le malo v prilog svojega klijenta, a bil je zelo zgovoren glede "zarote, da se iztrga iz rok Shepherd milijonsko dedščino". Rekel je, da so bili glavni udeleženci te zarote sodnik Olson, odvetnik Reichmann in Izabela Pope, zaročenka mladega McClintocka.

Glavni cilj napadov zagovornika pa je bil Faiman.

Faiman, zaslišan kot priča, — je rekel Stewart, — je izjavil, da pričanje imuniteto. Ta beseda ima dva pomena. Pomenja imunitet za stvari katere je izvršil v preteklosti ter jih hoče v bodočnosti. To je premeten lopov.

Zagovornik je priznal, da je ravnal Shepherd neetično, ko je sestavil oporoko McClintocka.

Glede korakov Shepherd, da prepreči poroko McClintocka z Miss Pope je rekel zagovornik:

— In zakaj ne? Tukaj imamo človeka, prevzetega od žalosti. Umiral je deček, katerega je ne goval in čuval. Predlagal je poroko na smrtni postelji, ki bi ne pomenjala nič drugega kot poročiti se in dobiti denar.

Obramba je priznala, da bi Faiman lahko dobil kralj tifusa od zdravstvenega departamenta, a zanimala, da jih je mogel dobiti tako kot je rekel.

Mirnejše v Atenah.

LONDON, Anglija, 26. junija. Daily Express trdi, da je izve-del, da je bila vsled izbruha revolucije na Grškem odpoklicana angleška mornariška komisija, določena za Grško. Misija je bila poslana na Grško, da reorganizira tamošnjo mornarico.

PARIZ, Francija, 26. junija. Prejšnji grški kralj Jurij in njegova žena sta dospela semkaj na dva tedna trajajoč obisk. Neženirano sta se vozila po ulicah Pariza ter se očitno nista dosti brigala za poročila o izbruhu revolucije na Grškem.

ATENE, Grška, 26. junija. — Revolucijonarji bodo uvedli presnovanje vlade, potem ko je stari kabinet odstopil ali bil prav-zaprav prisiljen odstopiti.

NARODI MORAJO PLAČATI

J. W. O'Leary je izjavil na konferenci v Bruselju, da morajo narodi zadostiti svojim obveznostim. Dvignjenje angleškega funta na par-vrednost je vzgled celemu svetu. — Dawesov načrt je uspešen. — Ameriški bankirji bi ne smeli diktirati pogojev inozemskim izposojevalcem.

BRUSELJ, Belgija 26. junija. — John O'Leary, načelnik trgovske zbornice Združenih držav ter načelnik ameriške delegacije na konferenci mednarodne trgovske zbornice, je rekel, da je edini način, kako rešiti reparacijski problem, zopet uveljaviti zaupanje, in da je to mogoče storiti s tem, da se prizna in fundira dolgove.

— S stališča naših trgovcev, — je rekel O'Leary — ne more biti nobenega trajnega zaupanja v mednarodne trgovske dogovore, če nočejo vlade priznati svojih obligacij.

— Precedent, ki bi bil uveljavljen z ignoriranjem dolgov, bi bil bolj nevaren dolžnikom kot pa upnikom. Narod Združenih držav je na jasnem glede tega principa ter prepričan, da se je izkazal zdravim. Angleški funt se je vrnil na par-vrednost le vsled zaupanja, povečanega vsled fundiranja angleškega dolga.

— Fundiranje mednarodnih dolgov je problem vlade in vlada se mora pečati žnjim. S stališčem, katero so zavzele Združene države glede fundiranja dolgov izvajajo le voljo ameriškega naroda. Prepričani smo, da je vzela naša vlada v polni meri vpoštev težkoče plačevanja teh dolgov.

— Če se zavleče fundiranje dolgov, bo zavlečen tudi povratek zaupanja. Povrnitev zaupanja bi nudila največjo pomoč plačevanju.

O'Leary je opozoril na "presenetljivi napredek tekom zadnjih dveh let v Belgiji, Franciji, Italiji, Angliji in v Združenih državah." Rekel je, da verujejo ameriški trgovci v Dawesov načrt in da spoznavajo, da je načrt uveljavil stroj za kolektiviranje reparacij. Ta korak, je namignil, je stabiliziral Nemčijo, ker je pridobil zanjo zaupanje.

O'Leary je zaključil z ugotovitvijo, da bo povrnitev zaupanja dala na razpolago sklade, ki čakajo sedaj investiranja ter oprostila notranje vire v narodih, ki ne uživajo zaupanja. Prostejša uporaba kreditov bi podvojila svetovno trgovino v enem desetletju ter pospešila boljši sporazum med narodi.

Govor je bil sprejet z velikim navdušenjem.

SEATTLE, Wash., 26. junija. — V nagovoru pred National Foreign Trade konvencijo je izjavil Henry M. Robinson iz Los Angelesa, da je nespametno, če ameriški bankirji določajo pogoje inozemskim izposojevalcem, da zavarujejo na ta način ameriške proizvajalce.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.50 2000 Din. — \$36.80 5000 Din. — \$91.50

Pri nakupih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo posebej 25 centov za poštnino in druge stroške.

Nakupila na zadnje pošle in izplačajo "Poštni čekovi urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 8.50 500 lir \$20.25

300 lir \$12.45 1000 lir \$39.50

Pri nakupih, ki znašajo manj kot 500 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Nakupila na zadnje pošle in izplačajo Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatelj, ki prejemajo FETTESCO DINARJEV ali pa DVATISCO LIR dovoljujejo po možnosti le poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lir na enaki ni stalna, menijo se večkrat in najpogostejše; in tega razloga nam ni mogoče poštati nakupne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poštni čekovi v roke.

POŠILJATVE PO BRZOKAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO NA NAKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE (L.).

Če vam je poštni čekovi po Domestio Postal Money Order ali po New York Bank Check.

FRANK SAKSER STATE BANK

41 Cortlandt Street, New York, N. Y. Telefon: Cortlandt 4687.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY,
(A Corporation)

Frank Sakser, president

Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:

82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leta velja list za Ameriko	Za New York za celo leto — \$7.00
in Kanado — \$6.00	Za pol leta — \$3.50
Za pol leta — \$3.00	Za nizozemstva za celo leto — \$7.00
Za četrt leta — \$1.50	Za pol leta — \$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredni nedelji in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne prištevajo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejene bivalneke naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

KITAJSKA

Ves svet ima sedaj dovolj snovi, o kateri lahko razpravlja in debatira.

Nekaj pozornosti zahteva zase vojna, katero vojuje francoski imperijalizem proti Marokancem, ki bi radi oprostili svojo deželo francoskega in španskega nadgospodstva, a glavna pozornost se je pričela v zadnjem času obračati proti Kitajski, kajti na Kitajskem ni prizadeta le ena dežela kot v Maroku, pač pa ves svet.

Nemiri in izgredi, ki so se pričeli v Šanghaju, ter so bili posledica nesramnega izkoriščanja domačinov od strani angleških, japonskih in ameriških podjetnikov, koncesionarjev, so v zadnjih par dneh dovedli do krize in če ne motijo vsa znamenja, se bodo končali ti nemiri s ponovitvijo žalostnih kazni in represalij, ki so bile izvršene v preteklosti.

S pobijanjem Evropejcev ter teroriziranjem belih žena in otrok bo postalo popolnoma nemogoče osredotočiti javno pozornost na povsem legitimen pritožbe Kitajcev.

V trenutku, ko se prične pobijanje inozemcev, pozabi javnost vse druge ter se pridruži velikanskemu viku in kriku po kaznih vsake vrste in globah. Pravica se mora umakniti strasti in Kitajci morajo plačevati, plačevati in zopet plačevati. Če se bodo vršili izgredi proti inozemcem se naprej, ne bodo mogli pričakovati kot izid ničesar drugega kot razširjenje pravosodja nad inozemci preko celotnega kitajskega ozemlja.

Brez dvoma nudi Rusija izrednikom vsako mogočo pomoč in treba je tudi vzeti vpoštev industrialno ali delavsko fazo teh nemirov in izgredov, a vedno bolj se množe dokazi, ki kažejo, da je resnična inspiracija tega zadnjega protitujškega gibanja nacionalistična, — da ima svoje korenike v trdnem sklepu bolj prosvetljenih Kitajcev, da zahtevajo Kitajsko zapet za Kitajce, da odpravijo posebne privilegije inozemcev, da zahtevajo splošno upoštevanje kitajskih tleh, pravico uveljavljanja svojih lastnih fiskalnih postav brez diktatov od zunaj ter konec vsega zla, ki je v tako neposrednem stiku s koncesijami.

Dokler si bodo drugi naredi samovoljno in ošabno lastili pravico, da počno na Kitajskem kar se jim poljubi, toliko časa se bodo pojavljali perijodični upori proti inozemcem.

Noben Amerikane in noben Anglež ne more pošteno in odkrito reči, da ne more razumeti sedanje krize. Korenika čelga zla tiči glaboko v zemlji in le ena pot je odprta, da se trajno in korenito odpravi to zlo, — in sicer, da se opusti politika, ki dela to zlo neizogibno in celo povsem naravno in umevno.

Potrebe sedanjega trenutka so jasne kot beli dan. Vsak posamezni narod mora zavarovati življenja svojih ljudi, ki so v nevarnosti. Če je s tem zvezana potreba, da se odpošlje čete, jih je treba poslati.

Ko pa bo zopet napravljen red in ko bodo ljudje, ki so sedaj v nevarnosti, na varnem, bo zahtevalo spodobno in pošteno državnštvo, da se poisce pot k trajnemu miru s tem, da se popravijo neštete krivice, katerim je bil kitajski narod predolgo izpostavljen, mesto da se skuša obtežiti hrbet Kitajske z različnimi odškodninami ali reparacijami.

Z eno besedo rečeno: — mednarodna diplomacija mora vzeti vpoštev interese naroda, s katerim se pogaja, ne pa interesov male skupine podjetnikov, ki so se vgnezdili v dotični deželi ter jo skušajo izmolzi do zadnje kapljice.

Kitajce ne imenuje zastoj Evropeja "belega vruga", kajti dosedaj ni sprejel iz njegovih rok še ničesar dobrega, pač pa neizmerno zlega.

Evropejec ga je zastrupal z opijem, mu celo vsilil vojno, da lahko prodaja navadnemu narodu strup. Evropejec mu skuša vsiliti tuje običaje in vero, za katero se ne zanima.

Evropejec se je polastil njegovih pristanišč, v katerih gospodari kot da je zemlja njegova.

Kitajska omladina je stopila na mesto starih podkupljivih mandarinov, ki so se brigali le za lastni žep in posledice tega prerojenja so se že pričele kazati.

Italija bo plačala svoj dolg.

WASHINGTON, D. C., 25. jun. Italijanski poslanik de Martino se je danes posvetoval z državnim zakladničarjem Mellonom glede italijanskega dolga.

Italija dolguje Združenim državam nad dva tisoč milijonov dolarjev.

Divje mačke v Connecticutu.

GOSHEN, Conn., 25. junija. — Prvikrat v številnih letih so videli v tujakšni okolici divjo mačko, ki je neobičajno velika ter je napravila že dosti škoda med perutnino razne vrste. Tudi risi so se v zadnjem času zopet pričeli pojavljati.

Mussolini in D'Annunzio.

(Za 'Glas Naroda' prevel Šabec).

Mussolini: Kakor vidim, ste se tu prav udobno nastanili. Kot izgleda, ne mislite več na to, da bi šli v samostan.

D'Annunzio: To je moj zadnji pozdrav svetu, visoki moj prijatelj. Postal bom menih. Pa saj sem že skoraj. Jutri čez štiri tedne bom prestopil v budizem. Prejel sem že šest posvečenj.

Mussolini: K-a-a-aj? D'Annunzio: Pravkar pišem pantomimo za Napirkovsko — o, prav pikantni drobiž je v njej — in dalje malo igrice za igralko Popescu. Ko bo to delo gotovo, poročem: z bogom, svet!

Mussolini: Tega ne boste storili. D'Annunzio: O, to storim, prav gotovo storim. O vaši politiki močnem ničesar več slišati.

Mussolini: Ljubi gospod D'Annunzio, saj vendar ne mislite resno! Prišel sem, da vam povem, da vas domovina kliče.

D'Annunzio: Hm... Mussolini: Da, domovina vas potrebuje.

D'Annunzio: To se pravi: vi me potrebujete.

Mussolini (ga presliši): Italija, Velika in Ponosna, vas kliče, da ji daste spet njen notranji mir.

D'Annunzio: Jaz ne mislim na to. Že trideset let se pripravljam, da pričnem življenje spokornika, pa vedno pride kaj vmes.

Mussolini: Nehajte vendar že s komedijo! Jaz le predobro vem, kako se ta stvar uredi. Poslušajte, govoriva resno!

D'Annunzio: Zakaj ste dali umoriti Matteottija?

Mussolini: Prepovedujem si tako impertinenco! Nikar ne mislite, da sem prišel sem za to, da bi poslušal vaše žalitve!

D'Annunzio: Ni prav, da ste ga dali umoriti! Kaj takega si lahko dovoli kak stari konservativci, naprimer Horthy ne pa kak socialistični parvenu.

Mussolini: Jaz ga nisem dal umoriti.

D'Annunzio: Tem slabše! Dolže vas tako.

Mussolini: Prosim vas nujno, spoznavajte, kje so meje moje pretrpežljivosti. Jaz sem najmočnejši mož Italije. Pred menoj ljudje trepetajo.

(Mussolini se postavi v napoleonsko pozo, kar se jako podaja mlajšemu izbo).

D'Annunzio (od veselja kričec): O — o — o!

Mussolini se truden sesede v naslonjač).

D'Annunzio: Poza je bila izvrstno zasnovana, pa se vam ne poda, ker se vidi, da prihajate iz provinc. — Gospod Mussolini, prosite me za svet. Pravim vam: Razsedajte! Izprežite! Pustite tisto oslarijo z Bonapartom, in nehaite se igrati s svojim mladim levčkom! Ljudje so siti tega. — Norec si delajo iz vas. Verujte mi, jaz vem, ker sem igral že dosti vlog. Če človek ne zna pravočasno izpreči, postane dolgočasen. Vi ste jim postali premonotni. Čas je, da pričnete igrati vlogo dobrih deželnega očeta, da priženete, kakor Herriot, pušiti pipo in se oblačiti v nezlikane hlače. Socialistični remegat v fraku se kmalu obrabi.

Mussolini: Jaz nisem nikak reneget. Jaz sem smrtni sovražnik buržuazije. S svojo nogo stojim na tilniku fabrikantov in bankirjev!

D'Annunzio: In ne obcutite, da vam je ta noga nekoliko zaspala? Mussolini: Ne, ne! Še se počutim močnega, kakor takrat, ko sem vpriporil pohod na Rim.

D'Annunzio: Ampak danes se vas gleda in vidi v drugačni luči.

Mussolini: Pustite to! Jaz nisem prišel, da bi si pustil dati od vas nasvete in ukore. Vaša dolžnost je, da stopite spet v politiko, ustvarite red v stranki in dosežete edinost. Kopčno ste videli, ki je odobril fašizem, jaz pa moram zdaj posrebiti juho.

D'Annunzio: Jaz ne dam za vso stranko počenega groša.

Mussolini: Zdal se vendar ne boste zaprti v samostan! Vem, da

ste me že dolgo časa pričakovali. Ne govoriva torej v okolnostih: kakšna je vaša cena?

D'Annunzio: Jaz nočem ničesar razen miru svoje duše in lepega večera mojega življenja.

Mussolini: Strela, to bo drago! D'Annunzio: ... in umreti želim kot svetnik, ljubljen od moje ga naroda.

Mussolini: Hudic vas vzemi! Postanite radi mene trapist, drviš ali rabice, prehranjujte se s kobiličami in goltajte budistične rožne vence, jaz vam večera vašega življenja nočem več motiti. Amen!

D'Annunzio: Gospod Mussolini Mussolini: Želite?

D'Annunzio: Žal mi je, da vam danes ne morem biti na uslugo. Toda vam še ne gre dovolj slabo. (Zunaj se zasliši vpitje in glasna godba).

Kaj pa je to?

Mussolini: To so legionarji. Naši junaki naju želijo videti, videti spravljena, pomirjena in združena, vas, njihovega pesnika, in mune, njihovega vladarja. Pridite, morava se jim pokazati.

D'Annunzio: Proketo, to ste pa dobro napravili!

(Na vratih se zasliši trkanje).

Mussolini: To je glasnik. On naju je prišel prositi, da se pokaževa. Gledati morava, da bo poročal množici, da naju je našel v obojemu, poljubljajoča se s poljubom bratstva. Da, ne pomaga nič, morava se objeti. (Mussolini je razpel roke in zaklical): Plemeniti prijatelji!

D'Annunzio (ga objame): Plemeniti prijatelj!

Mussolini: Tsko, zdaj falot lahko vstopi. Naprej! Prosto!

D'Annunzio: Ah, pa res ne pridem zlepa do življenja spokornika...

Požar.

Pred kratkim je izbruhnil pri Kostanjevici požar, ki je uničil hlev, pod šupo, kolarnico in kozolec. Pogorelo je tudi vse poljedelsko orodje in veliko posteljnega perila. Škoda je zelo velika in tembolj občutna, ker je bil posestnik zavarovan za tako majhno svoto, da si z zavarovalnico ne bo mogel kupiti niti pluga. Sumi se, da je ogenj zanetil zlobna roka.

Smrtna kosa.

Umrl je v Kamniku daleč na okrog znani posestnik in usnjar Avgust Terpine, star 74 let.

— V Trzinu je je preminil po dolgotrajni bolezni Ivan Hudomalic, delovodja tvrdke C. B. Mally.

ALI BOMO ŽIVELI 150 LET?

Ali bo prišel čas, ko bo normalno človeško življenje okoli 150 let? Sir Ronald Ross, ki je postal slaven vsled svojih preiskavanj malarije in spalne bolezni, trdi, da bo to mogoče, kakor hitro bomo vedeli kaj več o glivicah nalezljivih bolezni. Največ živili živi 5 do 8 krat ono dobo, katero rabijo za dosego svoje polnostnosti. Človek jo doseže s 24. letom, zato bi morala biti njegova normalna starost 120 do 192 let. Najboljši način, da dosežemo dolgo življenje, je skrbeti, da so žilodreci in čreva čista. Ako so čista, tedaj more telo kljubovati uničujočim bakterijam, ki povzročajo nalezljive bolezni in se more zoperstaviti nevarnemu okuženju. Trinerjevo Grenko Vino je zdravilo, ki spravi čreva, ledice in jetra k normalnemu delovanju. Odpravi zaprtje, slab tek in slične želodčne bolezni. Nikdar Vas ne prevari. "Trinerjevo Grenko Vino mi je še vedno pomagalo", nam je pred nekaj časa pisal Mr. Paul Dudas iz Port Griffith, Pa. Trinerjevo Grenko Vino lahko kupite pri drugistu: ako ga pa nima, pišite pa: Joseph Triner Co., Chicago, Ill.

(Ad.)

Peter Zgaga

Nekoč, že precej časa je tega, sem slišal strašno originalno zbadljivo

Bilo nas je par prijateljev, v šupi na hribu smo sedeli, pokušali sadove svojega prohibicijskega sleparstva — in — nikomur se ni treba smejeti — in pili smo.

Jaz sploh nisem pevec, drugi so pa peveci srednje sorte in zato si lahko tisto naše petje predstavljate.

Že pozno zvečer so čudno zvezili tisto lepo narodno "Pojdem na Stajersko, gledat, kaj delajo, gledat, kaj delajo ljubice tri. Prva mi jesti da, druga mi piti da, tretja me v kamričo svoje pelja..."

Ker mi je melodija jako rezko donela v uho, som se drznil pripomniti:

— To pa ni bilo lepo. Posebno konce je bil čuden.

Pa me je razbrulj eden izmed pevcev:

— Ti, presneti Zgaga, ti pa resnikar nisi zadovoljen. Torej, jesti mu da, piti mu da in še kamričo mu da na razpolago. Ali misliš, da mu mora dati še za carfare...?

La Follette je zapustil premoženje, ki ne znaša niti stotisoč dolarjev.

To je nadaljni in neovrgljiv dokaz, da je bil La Follette možpostojak.

Bivši načelnik ameriške Antisalonke Lige, kateri je bil za stran sleparije obsojen na dve leti ječe v Sing Singu, je ustanovil novo organizacijo proti pijaci.

V novi organizaciji bo on neomejen gospodar. Polagal ne bo nobenih računov in ne bo nikomur odgovoren. V novi organizaciji bo imeti nobenih pravil, nobenih članov in nobenih uradnikov.

On hoče imeti le denar in samo denar, kajti od samega zraka človek skoraj ne more živeti.

V listih čitam, da bo dal novi francoski finančni minister Cailaux natisniti za par milijard frankov novih papirnatih bankovcev.

Papir je drag in za milijarde ga je tudi nekaj treba.

Škoda, da še niso iznašli načina, kako bi se dalo denar iz gobezdanja kovati.

V tem slučaju bi imela Francija denarja na ostajanje, Ameriki bi lahko nemudoma vrnila svoj dolg in še posodila bi ji lahko kaj povrtega.

V zadnji Edinosti je odgovoril Grdina na dopis, ki je bil v petek objavljen v Glasu Naroda.

Pod odgovorom je Grdinov podpis, koj v začetku pa njegova slika. Oboje ima namen čitatelje prepričati, da je odgovor res Grdina pisal.

Pa ga ni. In tukaj je dokaz, da ga ni.

Naš list z dopisom je izšel v petek ob enajstih dopoldne. Če bi prišel kozel z osme čestitko, bi ga prinesel nazaj v farovž najbolj zgodaj od dveh. Razdalja med Cortlandtom Streetom in Osno sicer ni velika, toda kozlu so štacijski znani. Do treh popoldne se je Grdina v farovžu gostil. Do štirih je prebavljal. Ob štirih je mogoče začel čitati dopis v našem listu. Ker možu čitanje ne gre posebno od rok, ga je komaj do petih prečital. Od petih do šestih se je po katoliško pridušal. Ob šestih se je odpeljal k žlahti slovenskega škofa na Halleck Street. Tam je do devetih jezo zalival. Ob devetih se je pa elevlandsko-romarska družba odpeljala v treh avtomobilih na park. Grdina torej ni mogel napisati odgovora v zadnjo številko Edinosti. V zadnji Edinosti je pa kljub temu Grdinov odgovor.

Za božjo voljo, to so pa res tiči. Rima še niti ošofali niso, pa že znajo čudeže delati.

Kako je treba najti pogum.

Prevedel dr. P. S.

Mnogo ljudi z neresničnimi sposobnostmi ne doseže vse svoje življenje ničesar pomembnega, ker so žrtve lastnih sugestij, ki jim jemljejo pogum. Kadarkoli prevzamemo nase kako nalogo, se njihova misel vse predolgo peča s predstavo eventualnega neuspeha in naravno je, da te predstave ne prispevajo k njihovi delazmožnosti, ampak da slabe njihovo iniciativnost.

Najhuje, kar more človeka zadržati, je, ako se v njegovih možganih ugnezdi misel, da je ustvarjen le za nesrečo in da mu Usoda ni naklonjena. Ni druge Usode kakor te, ki ima svoj sedež v našem duhu. Mi sami smo svoja Usoda. Od nas je odvisno, kakšno bo naše življenje.

V vsakem kraju so ljudje, ki se pritožujejo, da jim okolica ne prija, da se jim ni mogoče razviti v takih razmerah, da se jim v njih ne nudi prilika odlikovati se, dočim v istih razmerah cela vrsta drugih ljudi v istem kraju dosega uspeh in vsestransko napredje.

Kako naj pomagamo človeku, ki si sam domišlja, da je na svetu le za neuspeh in nesrečo? Da bi iz takih misli zrastle uspehe, je prav tako nemogoče, kakor zahtevati da bi zrastle rože na bodečem trnju. Ako se človek preveč boji neuspeha in bede in na nje ne prestopa misli, se slika tega neuspeha poglablja v njegovo podzvest in dotični si sam ustvarja neugodne pogoje. Z drugimi besedami: njegovo mišljenje, njegovo duševno razpoloženje onemogoča baš to, kar si želi doseči.

Še daleč nismo dovolj strogi napram samim sebi ter zahtevamo od sebe mnogo premalo. Mi bi si morali sami sebe predstavljati v lepši luči in biti prepričani, da so v nas skrite neskončne, da celo božje močosti. Ne boj se, da misliš o sebi predobro, a zakaj ako si ustvarjen od Boga potem je naravno, da moraš imeti tudi delež na lastnostih svojega Stvarnika.

Čudovita in naravnost ustvarjalna sila je skrita v misli, da si že takšen, kakoršen si z vso dušo želiš biti, in da že imaš ene lastnosti, po katerih hrepeniš.

Ali si želiš biti zdrav? Potem ne dovoljuj na noben način, da bi imela dostop k tebi misel, da bi moglo biti drugače. Potem moraš imeti takšno razpoloženje, kakor zdrav človek, ki misli na zdravje.

Ali hočeš biti pogumen in neboječ? Potem te naj ne prestopa navdaja misel, da si v resnici pogumen, da se ničesar ne bojiš.

Ako si bojazljiv in zato trpiš, dopoveduj si s povdarkom, da se nikogar ne bojiš, da hočeš nositi glavo pogumno vzravnanu pokonci ter permagati to slabost. Ponekod pomaga že ravnodušnost, ki si jo namenoma prilaščaš. Dopoveduj si: "Drugi ljudje nimajo časa, da bi me opazovali in končno, kaj bi me pa tudi brigalo, če bi tudi nalašč to delali."

Ako ti tvoji roditelji in učitelji pravijo, da si neumen, zanikaj to, kadarkoli to slišiš, trdi neprestano, da imaš vse sposobnosti in talente in da doprineseš o tem dokaze o nim, ki so danes s teboj nezadovoljni.

Tako spoznaš kmalu, da porastejo tvoje sposobnosti v sorazmerju tvojega zaupanja v samega sebe, ker si na ta način prilasčaš sliko tega, kar bi rad postal.

Važno sredstvo, s katerim je mogoče utrjevati samozavest, je to, kar imenujemo avtosugestijo.

Nastopaj vedno tako, da napraviš vtis uspeha, rasti, duševne superiornosti. Že mnenje, ki se kmalu v tebi razširi, da si vrl mož, da stalno napreduješ, da nikjer nisi prepozen in da zakasnelosti ne poznaš, bi imelo neizmerno vrednost. Kadarkoli — pa naj se dogaja to še tolikokrat — se srečavaš s svojimi znanci, so podvrženi njihovem ocenjanju in njihovi sodbi, če si postal v moralnem oziru od one dobe, ko ste se zadnjič videli, večji ali ne. Ako spoznajo vsakokrat, da si v kakšnem oziru zopet napredoval, smatrali te bodo do človeka, ki ima bodočnost.

Misterijozna samomorilka z otrokom.

Pretekle dni je prišla v Falo neka neznana ženska s 5-letno deklico. Neznanka je na cesti ustavila neko 16-letno mladenko in jo vprašala, če je že veliko ljudi skočilo v Dravo in kje utopljene pokopljejo. Deklice je hotela izročiti dvoje črnoobrobjenih pisem in jih ta ni hotela sprejeti. Nazadnje so zagonetno neznanko videli v gostilni pri "Sturmu", od tega trenutka dalje pa je izginila vsaka sled za njo. Obstojala sum, da je neznanka skočila v Dravo.

Umrli v Ljubljani

Antonija Mrak, hči umirovljenega čin. rač. nadsvetnika, 49 let; Marija Parkelj, ozi. Partelj, bivša šivilja, 65 let; Ivana Kreže, posestnica 36 let; Jakob Kramberger, rejeneček, 2 leti.

Naše poslovanje,

katero temelji na izvrstnih zvezah s prvovrstnimi zavodi v stari domovini in na mnogoletni skušnji, nam omogoči vse v našo stroko spadajoče zahteve naših rojakov popolnoma zadovoljiti.

Pošiljatve v Dinarjih in Lirah preskrbujemo po jako zmernih cenah.

Dolarske pošiljatve izvršujemo v Jugoslaviji za 4% pristojbino od poslanega zneska, za zneske do \$25, računamo \$1;

v Italiji za 3% pristojbino, za zneske do \$25.00 računamo 75c.

Za naše čeke plačljive v dolarjih na Reki znaša pristojbina 2% od vsakega zneska.

Preskrbujemo v hranilnicah v stari domovini naložen denar in izplačujemo protivrednost v Dolarjih. Dalje tudi prevzamemo tam shranjene Dolarje ter jih tukaj izplačamo koristnikom.

Preskrbujemo in uredimo vse potrebno za potovanje v staro domovino in za povratek in dajemo vsa tozadevna navodila brezplačno.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, : New York, N. Y.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Yugoslav Bureau.)

DAN NEODVISNOSTI IN MELTING POT.

Pred stodevtridesetimi leti, na dan četrtega julija, je trinajstotletje zedinjenih ameriških kolonij, ki so se bile uprle proti Veliki Britaniji, proglasila svojo svobodo in neodvisnost. Massachusetts in Virginia sta stala na čelu borbe za svobodo. Kolonija Massachusetts je prva trpela breme te borbe in Virginia je bila ona, ki je dala znak, da se odrežejo jarma angleškega vladarja. Dne 29. junija, ko je kongres kolonij še vedno razpravljalo o tem vprašanju, je Virginia dala vzgled s tem, da je sebe proglasila za neodvisno. Kongres je bil imenoval odsek petorice, ki naj sestavi proglas neodvisnosti. Thomas Jefferson je bil načelnik tega odseka. In ravno Jefferson je bil oni, ki je spisal o ni veliki zgodovinski dokument, ki ga je kongres za jako malimi spremembami sprejel dne 4. julija 1. 1776. Od tedaj se je Fourth of July vedno praznoval kot največji ameriški narodni praznik — rojstni dan Združenih Držav.

One iste noči 4. julija je množica patrijotičnih Amerikancev zvrnila s podstavka svinčeni kip angleškega kralja Jurija III., ki je ponosno stal na Bowling Green v New Yorku in izstopljenega kipa so napravili kroglice za ameriške topove. Izjava neodvisnosti — Declaration of Independence — je bila napravljena, ali sedaj je bilo treba boriti se za njo. Bila je to ogromna borba, ki so jo kolonije začele proti močnim kraljevini, ali končno je težka sedemletna borba uspešno končala pod vodstvom George Washingtona.

Kolonije so tedaj imele le nekaj okoli treh milijonov in pol prebivalcev. Večinoma so bili prebivalci angleško govorečih naseljencev, ali med njimi je bilo tudi znatno število Amerikancev nemškega, nizozemskega, švedskega in drugega pokolenja. Nizozemci (Dutch) so bili izvirni naseljenci v New Yorku; Švedi so se leta 1638. bili nastanili v Delaware-u in Nemci so imeli razne valove priseljenj začenši od leta 1683. zato najdemo, da so se najzgodnejši narodnostni izvirov vdeležili ameriške borbe za osvoboditev.

Med proslavljenimi junaki ameriške revolucije najdemo mnoga neangleška imena. Tu je predvsem Francos Lafayette, ki je znatno doprinesel h končni zmagi ne le kot vojaški poveljnik v tej deželi, marveč tudi kot njen prijatelj v svoji domovini. General Herkimer (Herscheimer) je izviral iz družine nemških naseljencev iz Palatinata, ki so se bili naselili v severnem delu New Yorka. Bil je znamenit v važni bitki pri Oriskany, ali umrl je tedaj za ranami, ki jih je dobil pri tem spopadu. Ista usoda je doletela poljskega generala Pulaski, ki se je boril za ameriško neodvisnost in je bil ranjen na smrt blizu Savannah s 1. 1779. Drugi slavni Poljak v vojni za neodvisnost je bil Kosiński, ki je kasneje vodil poljsko ustajo od 1. 1794. To so imena, ki jih vsak ameriški šolski otrok pozna. Ali bilo je še mnogo drugih enakih aktivnih pristaev ameriške svobode, ki so manj pogosto omenjeni v zgodovinskih spominih. John Morton, eden izmed sopolisecv Izjave Neodvisnosti, je bil švedsko-finskega pokolenja. John Hanson, merodajen član kongresa, in Thomas Simmonson, odlični ameriški častnik, sta bila švedske narodnosti. General Hans Christian Fieber, ki so ga ameriški vojniki nazivali "Old Denmark", je bil rojen na Danskem. Hans Salomon, poljski Žid, je financiral revolucijo in izposloval za Roberta Morrisa, ameriškega finančnega "superintendenta", vsa posojila, ki jih je Amerika dobila na Francoskem in Nizozemskem. Jamčil je za posojila s svojo osebo vero v znano revolucijo in s svojim premoženjem do ogromnih svot.

Kadarkoli je bil vpliv angleško govorečih naseljencev najbolj merodajen za usodo te dežele, vendarle zgodovina nam ne dopušta,

da bi pozabili na važno vlogo, ki so jo naseljenci drugih plemen in jezikov igrali v ameriškem razvoju pa še tako zgodaj kot za časa revolucije. Brezdvomno je dobro za to deželo, da priseljenj mnogih plemen morejo s ponosom pokazati na člane svoje skupine, ki so se borili za to deželo ali drugače prispele k napredku iste. To daje novodošlemu priseljenju naravno pravico, da se ponasa z zgodovino in uspehi ameriškega naroda, kakor tudi prispeva k oni duševni enotnosti, ki jo je predsednik Coolidge nedavno označil ob proslavi norveške stoletnice, ko je rekel:

"Kar se tiče lojalnosti, o kateri ni nikjer mogoče dvomiti, je težko izbirati med mnogih narodnostnih in plemenskih skupin, ki so si izbrale Ameriko za svoj dom in svojo deželo. Hvaležni smo za vse izmed njih in še bolj hvaležni smo, da eksperiment njihovega skupnega državljanstva je tako sijajno uspel. Ako bi kdo iskal dokaza o temeljnem bratstvu vseh ameriških plemen, ako bi kdo izbral babilonsko zmešnjavo, da pod prestrmeljenje za enotnost, spodobno, da zagotovi mir vsem narodom, jaz mislim, da v taki poizvedbi ne bi mogli dobiti boljše priče kot je izkušnja te dežele. Iz zmešnjave jezikov, iz nasprotja tradicij, iz raznočelnosti zgodovinskih okoliščin, iz obširnih razlik nadarjenosti in okusov razvila se je duševna enotnost in spremstvu širokega obsega raznih sposobnosti in nadarjenosti, ki so znak, da je temu narodu usojena izredno odlična usoda."

BIVŠA CESARICA V LURDU

Se nedavno se je poročalo, da je bivša cesarica Zita težko bolna in da je njeno življenje resno ogroženo. Sedaj pa naenkrat beremo v francoskih časopisih, da je dama romala v Lurd po versko tolažbo. Dopisnik nekega lista je videl in poslal za kratek razgovor, katerega sedaj objavljajo mnogi mednarodni listi.

Razgovor kaže še vedno znake prestane bolezni, pravi dopisnik. Bleda je ter je videti, da je zelo izmučena in trudna. Govori tiho in težko. Njemu je izjavila:

"Prestala sem za moje otroke zelo mnogo. Vreme je Lequeitija je bilo strašno, klima nepovoljna. Sedaj je nekoliko boljše."

Dopisnik jo je vprašal, če se namerava preseliti iz Lequeitija. Zita mu je odgovorila na to vprašanje, da ne ve. Tudi o Avstriji ni hotela ničesar vedeti. Rekla je samo, da dobi od časa do časa pismo od svojih zvestih prijateljev. Madžare pa je zelo hvalila, češ da so dobri in plemeniti ljudje. Posebno je opevala o Horthyjevo ženo, sooprogo sedanega državnega poglavarja na Madžarskem.

Ko jo je dopisnik vprašal, kaj namerava storiti v bodočnosti, je dejala:

"Ne morem reči ničesar. Moja odgovornost je zelo velika in zelo težka. Zaupam v Boga ter v ljubezen svojih sinov. Vsa moja sedanja potovanja imajo verski cilj. Z njimi se nadajama doseči vsaj nekoliko duševnega mira. Vidite, po Lurdu sem že dolgo hrepnela."

Ko je žurnalista vprašal, če namerava potovati v Italijo, je Zita povedala oči k tlom in ni odgovorila niti besedic. Bilo ji je pač neprijetno slišati ime države, ki ji je nekoč bila domovina in ki ji sedaj ne dovoli bivanja na svoji zemlji.

Umrli v Ljubljani.

Josipina Karinger, trgovčeva vdova, 93 let; Bogomir Sušnik, sin tovarn. livarja, 18 dni; S. Lamberja Terezijska Zemljak, usmiljenka, 24 let; Antonija Jevnikar, rejnika, 1 leto; Fran Tomaj, pismonoša, 39 let; Štefka Boh, delavčeva hči, 17 mesecev; Zvonko Pasar, sin varnostnega nadstražnika, 4 leta.

Porotne obravnave v Sloveniji.

Ljubljana, 3. junija.

Požigi v Mošnjah.

Trije obtoženci, od katerih je eden le slepo orožje zlobnosti glavne krivca; Anton Sitar, 43-letni zidar, 42-letni gostilničar in posestnik Frank Boneclj in njegova žena Marija, vsi trije iz Mošnjah. Prvi je obtožen, da je zanel dva požara v vasi in sicer po naročilu drugoobtoženca oz. njegove žene. Dne 21. februarja lanskega leta je namreč nastal med 4. in 5. uro jutraj na podu posestnika Josipa Valjevca v Mošnjah požar, ki se je razširil na streho hiše in gospodarskega poslopja in uničil vso mrvo. Skupna škoda se ceni na 95.000 Din., od katerih je oškodovanec prejel od zavarovalnice 39.000 din., ker ostalo poškodovano blago, ki pripada oškodovanemu trgovini, ni bilo zavarovano. Sum je padel takoj na Valjevčevega hudega sovražnika posestnika in gostilničarja Franceta Boneclja, kateremu ni bil vseh Valjevčev nastop kot priča v nekem prejšnjem njegovem procesu. Kritičnega dne pa Boneclja ni bilo doma, temveč se je bil odpeljal k svojem bratu v Duplje, kjer se je mnogo kazal brez potrebe. Ko so ga aretirali, je odločno tajil, da bi bil kriv ali vsaj sokriv pri požigu, vendar so ga obdržali v zavarovalnem priporu. V dobi njegovega pripora je izbruhnil požar na kozolecu posestnice Odrove, ki je napravil skupne škode v znesku 4500 Din. Tedaj je padel sum na brezposelnega pohajkoveca Ivana Sitarja, ki je bil aretiran in najprej vse odločno tajil, nato pa po nekaterih obremenilnih izjavah priče Marije Boneclje priznal oba požiga in izdal tudi, da ga je k prvemu požigu nagovoril Franc Boneclj, češ da ima jezo na Valjevca in da mu bo za to uslugo izplačal 5000 K nagrade. Obenem mu je bil izročil dve sveči in benzin, s katerimi je Sitar nato pri jutru znelil ogenj pri Valjevcih. Drugi požar pa je povzročil na prigovarjanje Bonecljeve žene Marije, češ da bo njen mož izpuščen, čim bo v času njegovega pripora izbruhnil nov požar in se bo sum obrnil drugam. Bonecljeva mu je nato tudi izročila okrog 200 Din., ko je prišel njen mož iz zapora, medtem ko prve objubilne nagrade Sitar ni nikdar prejel. Kmalu po novem požaru pa je bil Boneclj znova aretiran; vendar je kot prvič tajil vsako sokrivo in ta svoj zagovor obdržal tudi pri razpravi, medtem ko Sitar vse prizna, trdi le, da ni imel hudobnega namena, temveč da je ravnal na nagovarjanje obeh soobtožencev. Istega leta sta v Mošnjah izbruhnila še dva požara in so našli pri hiši enega pogorelega listek: "Se bo gorelo v Mošnjah!" V teh dveh slučajih pa je bilo, preiskovalno postopanje vsled pomanjkanja dokazov ustnovljeno.

Porotna razprava je trajala do pol šestih popoldne, nakar je po zaključnem pričevanju predlagal branitelj dr. Krejci, da naj se obtoženi Sitar preišče glede pristevnosti pri začetju dejanja in da naj se pribavijo tozadevni dokazilni predlogi z njegovega prejšnjega življenja, ker je splošno znano, da je med vojno simuliral blaznost in bil vsled tega tudi superarbitriran in vobče napravi vtis jako omejenega človeka. Ker se državni

pravnik dr. Ogoreutz zagovornikov predlogu ni upiral, je bila razprava preložena na nedoločen čas.

Senat: preds. nadv. dr. Kaiser, votanta sv. Golia in hodnik dr. Sajovic. Drž. pravnik dr. Ogoreutz, zagovornika dr. Kokalj in dr. Krejci.

Slovenski Čaruga.

Celje, 3. junija.

Franc Košanje iz Mihajlove pri Ptuj, brezdelen pohajč, je v noči od 2. na 3. marca 1924. vdrl v Celju v garažo Franca Koki ter pokradel več avtokoles, zračnih gumijevih cevi in skupni vrednosti nad 9000 dinarjev. V noči na 14. marca je bilo vlomljeno v grad Novo Celje pri Žalcu, last Davorina Turkoviča, ter pokradeno raznega srebrnega orodja in nakitja v skupni vrednosti okoli 100.000 Din.

Zagrejska policija je kmalu ugotovila, da so razni draguljari v Zagrebu kupili srebrnino, ki jo je erasček Turković spoznal za svojo. Tako se je prišlo na sled veliki tatinski družbi, ki je izvrševala svoj posel po Sloveniji in Hrvatskem. Moški člani družbe so kradli in donášali pokradeno blago ženskim članicam tatinske družbe, ki so imele sedež v Zagrebu, od kod so blago razpečavale. Obtoženee je dalje v družbi Antona Keršiča dne 17. marca v Zagrebu vlomil v kapelico sv. Jurija z namenom, da pokrade mašno obleko. Pri tem delu pa ga je policija zatolila in aretirala. Že 1. junija leta 1924. pa je na skrajno drzen način pobegnil iz zaporov v Celju. Z znanim roparjem Cirilom Koprivcem sta se dogovorila v preiskovalnem zaporu, da napadeta paznike in jih pobijeta na tla ter na to zbežita. Ko sta prišla 1. junija paznika Ivan Ban in Rudolf Macarol v celice, je stopil Macarol v celico, med tem ko je v istem času prinesel Koprivce svojo obleko pred celico, kjer se je nahajal paznik Ivan Ban. V trenutku sta bila oba paznika pobita na tla. Košanje je odvzela pazniku bajonet ter vdrl z njim v stražnico, kjer je vzel par karabink in se vrnil nato nazaj h Koprivcem, ki je držal Ivana Bana na tleh, udaril tega s kopito in mu zdrobil rebra. Nato sta oba junaka pobegnila iz zaporov. Ciril Koprivce je bil že drugi dan aretiran. Košanjen pa je uspešno pobegniti. Priklatil se je v Lisee nad Celjem, kjer je vlomil dne 2. junija 1924. v lovsko hišo Danijela Rakuscha ter pokradel raznih stvari v vrednosti nad 6000 Din. Ko sta kmalu po izvršeni tatvini prišla orožnika v spremstvu civilnih oseb na lice mesta in ugotovila, da storilec ni več v hiši, se je družba razdelila v dve skupini, da preišče okoliš. Naenkrat počel iz grmovja strel in Franc Košanje je v dolgih skokih bežal navzdol, orožnika sta streljala za njim, pa je vendar ušel. Dne 19. julija 1924. se je pojavil v Starencu na Bavarskem, kjer ga je ondoto o-rožništvo aretiralo.

Porotniki so potrdili vsa štiri vprašanja po obtožbi, nakar je bil Košanje obsojen na 9 in pol leta težke ječe.

Žrtve lakote v Mexico City.

MEXICO CITY, Mehika, 25. junija. — V teku zadnjih štiri in dvajsetih ur so našli tukaj pet oseb, ki so umrle od lakote. Številni so umrli na cestah. Tvornice so odpustila na stotine delavcev vsled pomanjkanja dela. List "Excelsior" pravi, da so tega stanja krive omejitve oficijelnih, industrijalnih in trgovskih aktivnosti.

Rdeči križ je sporočil o nadaljnjih smrtnih slučajih vsled boleznih, ki so bile posledica pomanjkanja hrane.

Preiskava trupla moža, katerega so našli na cesti, je pokazala, da je bil že več dni brez hrane.

V političnih krogih se je ostro kritiziralo ta položaj.

ROJAKI v FOREST CITY in OKOLICI POZOR!

Dne 3. JULIJA ob 7. uri zvečer priredi

SLOV. GODBA iz Little Falls, N. Y. s sodelovanjem tukajšnjega Slov. pev. društva "NAPREJ"

VELIK KONCERT

s sledečim programom:

- PROGRAM I.
1. America, Henry Carey. — Godba
 2. Philharmonie, Leon Rignuet. — Godba
 3. Revelry, (Overture), Fred Jewel. — Godba
 4. Down the Mississippi, A. M. Laurens. — Godba
 5. Trilav, (March), F. Tryner. — Godba
 6. Orpheus, (Overture), J. Offenbach. — Godba
 7. Creme de la Creme, Theo. Moses. — Godba
 8. Battle of the Nation, E. T. Paul. — Godba

- PROGRAM II.
1. Oj z Bogom ti Planinski Svet. — Mešan zbor
 2. Jadransko morje, A. Hajdrih. — Mešan zbor
 3. Star of Descending Night. — Mešan zbor
 4. Ole Uncle Moon, C. P. Scott. — Mešan zbor

- PROGRAM III.
1. Mladí vojaki, V. Parma. — Godba
 2. Golden Dragon, L. King. — Godba
 3. Princess of India, K. L. King. — Godba
 4. Trombonium, Buell N. Withrow. — Godba
 5. Morning, Noon and Night in Vienna, V. Suppe. — Godba
 6. Venec slovenskih pesmi, V. Parma. — Godba
 7. Forest City March, K. L. King. — Godba
 8. Star Spangled Banner, E. Scott. — Godba

Dne 4. JULIJA, pa priredi pev. društvo "NAPREJ"

PIKNIK

na M. Zidarjevem prostoru.

Na pikniku bo igrala zgoraj omenjena godba.

Uljudno vabimo vse rojake iz Forest City in okolice, da se udeležijo teh dveh prireditev.

Pokažite se hvaležne rojakom iz L. F., ki nas bodo obiskali ter nas na praznik Neodvisnosti zabavali in razveselili. Pokažite tudi, da spoštujete godbo in slov. pesem.

Skrbeli bomo, da boste vsesok zadovoljni. Torej na svidenje!

Pripravljalni odbor.

Škandali na Madžarskem.

Na Madžarskem se je pojavila te dni afera, ki močno spominja na slučaj Matteotija v Italiji. Bivši minister v Huszarjevem kabinetu, Edmund Beniczky, je objavil, kakor je na kratko že poročano, o binkoštni številki "Az Ujsaga" senzacionalna razkritja o svojem senzorjem umoru urednikov socialističnega dnevnika "Nepszava" v Budimpešti, Somogyja in Baesa, in javno napadel državnega upravitelja admirala Horthyja, da se je umor izvršil z njegovo vednostjo.

Razkritja so naravnost vzbudila pozornost vse madžarske politične javnosti in opozicija se je odločila, da spravi zadevo tudi pred parlament. Vlada je na odkritja Beniczkyja odgovorila z njegovo aretacijo, kar je povzročilo v političnih krogih še večje razburjenje in napetost. Madžarska vlada, ki ji je stvar silno neprijetna, grozi, da debate o grozni aferi sploh ne bo dopustila, na drugi strani pa je opozicija odločena, da za vsako ceno prepreči, da bi se afera potlačila. Beniczky izjavlja v svojih odkritjih, da so Somogyja in Baesa umorili z vednostjo admirala Horthyja člani Ostenbergovega oficirskega detašmana, nadporočnika Emil Kovarez in Arpad Sakaes, poročnik Ladislav Negay in mornariški podporočnik Arpad Lehrer. Sakase in Lehrer sta izvršila kassneje samomor.

Edmund Beniczky je nastopil že ponovno v vehementni napadi proti Horthyjevemu režimu na Madžarskem, ki so izzvali v javnosti veliko pozornost, v narodni skupščini pa viharne prizore. Za časa Karlovega puča je bil kot legitimist aretiran, vendar kmalu izpuščen, ker mu niso mogli dokazati neposredne sodelavebe. Pri zadnjih vložkih v parlament je propadel in se boril od tedaj publicističnim potom za svoje legitimistične nazore. Pred kratkim je posetil bivšo cesarico Zito v njenem prognanstvu na Španskem. Tam je baje dobil navodila za objavo svojih odkritij.

Uloga ministrskega predsednika grofa Bethlena pri aferi še ni popolnoma jasna. Po mišljenju je Bethlen sicer legitimist, vendar pa je mnenja, da čas za povratek Habsburžanov še ni ugoden in se zato še ne upa spustiti v odkriti boj z Horthyjem. Zato je odredil aretacijo Beniczkega, obenem pa pripustil, da so prišla njegova razkritja tudi v inozemstvo, čeprav je bil list "Az Ujsag" zaplenjen.

Škandalna afera je našla živahen odmev tudi v evropski javnosti in stoji danes on pred svetom v čisto drugi luči kakor doslej. Na Madžarskem se je vsekakor zopet razpalil beli teror, ki besni na tihem ter ne dovoljuje o tej nečloveški zadevi izpregovoriti nikomur.

Po najnovejših poročilih je državni upravitelj admiral Horthy že aktivno posegel v afero in skuša z raznimi drakoničnimi ukrepi preprečiti nadaljno razpravljanje o aferi. Na njegov direktni ukaz je dnevnik Az Ujsag ne nedoločen čas ustavljen in tiskarna zaprta. Tudi drugi listi so dobili obvestilo, da bodo takoj ustavljeni, ako ne prenehajo z napadi na Horthyja. Budimpeštanski tiskarski zastavljenci groze v odgovor s stavko, ni pa izključeno, da izbruhne celo splošna tiskarska stavka na Madžarskem.

V smislu Horthyjevega naročila je bila razprava o škandalu tudi na seji parlamenta, ki se je te dni vršila, preprečena. Pri tej priliki je prišlo v zbornici do velikih škandalov. Ko je minister Vasz kot namestnik v Zenevi se nahajajočega se ministrskega predsednika Bethlena pojasnjeval vzroke, zakaj je bil Az Ujsag ustavljen in pozival poslance, naj nastopijo o sokrivcih umora Somogyja in Baesa z dokazi, je opozicija vpila: "Potem pa priče zapirate!" Socijalist Peidl je zaklical: Eden izmed morilcev sedi še sedaj v honvedskem ministruv!" Hrup je trajal več minut in je mogel Vasz komaj nadaljevati svoj govor. Po njegovem govoru je zbornica prešla takoj na dnevni red. Vladni krogi se očividno trudijo, da bi razpravo o aferi odgodili do povratka ministrskega predsednika Bethlena iz Zeneve. Odkritja Beniczkega morejo imeti velike posledice v notranji politiki, v zunanji pa bodo vsekakor oslabile pozicijo Madžarske.

Nečimurne ženske izstradajo svojo srečo, da nasitijo svoj nupuh in ljubezen, na napitajo svojo ošabnost.

Prevelika strogost bo gotovo zgrešila svoj cilj in naj je še tako dober, prav kot se stre preveč napeti lok.

ADVERTISE in GLAS NARODA

DR. LORENZ

642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK

SPECIALIST MOŠKIH BOLEZNI.

Moje stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam iz zdravim nad 25 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zati vaa morem popolnoma razumeti in opoznat vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnje pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Na odlašajte, ampak pridite smpreje. Jaz ozdravim zastrupljeno kri, mazulje in ilae po telesu. Bolezni v grlu, n-padanje las, bolezine v kosteh, stare rane, oslablost, živčne in bolezni v mo-hurju, ledicah, jetrah, žolodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlatotilo, naduha itd. Uradne ure: V ponedeljek, sredo in petek od 9. dopoldne do 8. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 8. zvečer; v nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 3. popoldne.

Nove pošiljatve knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašanj, zato ne odlašajte z naročilom, da katere ne zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi z money ordrom, v znamkah ali gotov denar v zavarovanem pismu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prečitajte pazno oglase o novih knjigah.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

- Naša zdravila 50
- Najboljša slovenska kuharica z mnogimi alikami, obsega 668 strani 5.00
- Nemški slovenski besednjak, (Wolf-Gigale), — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani 7.00
- Jugoslavija, 3. zveski, zemljepisni, statistični in gospodarski pregled in —
- Zgodovina SHS, 3. zveski, zgodovinski podatki Jugoslovancov in Slovanov sploh na Balkanu. Zelo zanimivo za vsakega Jugoslavana 3.25

POVESTI:

- Fabijola ali cerkev v Katakombah 45
- Gadje gnezdo, povest iz dni trpljenja in nad. Trdo veza no 75
- Hadži Murat, Tolstojeva povest, prev. Levstik. —
- Kraljica mučenica, trdo vezano 80
- Kazaki, povest iz ruskega 70

Mi plačamo poštnino.

SOLANA.

ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

57

(Nadaljevanje.)

To jo je razburjalo, ker spravilo na prijetne misli.

Razmišljala je, katero obleko naj si izbere, kateri klobuk bo najbolj imponiral trnovskim purgarjem in kako bi mogla na najbolj uspešen način igrati ulogo bodoče vladarice velikanskega posestva.

Pozvonila je hišni ter odšla z njo v svoje sobe, da se posvetuje glede toalete.

Ko sta bili sami, je potegnila hišna iz žepa pismo.

Preje je bil nekdo tukaj s pristave, ki je imel posla pri inšpektorju. Pozneje je prišel k meni ter mi dal to pismo za konteso. Mislim, da je od Krašovca.

Preje tako veseli obraz mlade dame se je stemnil. Jtčno je poslegla po pismu, ki ni bilo prav nič podobno elegantnim biletom, kojih vsebina je ponavadi zanimala malo Francozinjo.

— Mon Dieu, kaj pa hoče? Par požirkov v tvornici za špirit? Zaničljivo se je nasmešnila in njenemu vzgledu je sledila hišna.

— Hvala Bogu, na kratko se izraža. Le par vstie, — je rekla Joried ter preletela s pogledom vrstice: Glasile so se:

— Ravno čujem, da si zopet dospela na grad. Moram govoriti s teboj. — Kdaj?

Joried se je morala zadržati, da ni udarila z ного ob tla od srda in presenečenja.

— Kaj pa je padlo temu kmečkemu telebanu v glavo, da me tako tika? Taka nesramnost zahteva ostrega ukora, — si je mislila.

Ze je odprla usta, da nekaj izpregovori, a se je premislila. Iznova se je je lotil občutek starega, nepojmljivega strahu, katerega je skoro pozabila.

— Ali čaka moč odgovora?

— Gotovo, kontesa.

— Prosim, storite mi uslugo. — Sporočite mi, da pozdravim Krašovca in da smo takoj odpotovali. — Možno lahko zamenja našo vožnjo v Trnovo z odpotovanjem. Saj razumete?

— Popolnoma kontesa.

Starka je prikimala ter nadaljevala zaupno:

— Tega človeka je treba držati nekoliko proč od telesa, posebno sedaj, ko je le malokdaj trezen.

— Zakaj pa ne vzame gozdarjeve Lizike?

— To se tudi meni zdi kaj čudna stvar, kontesa. Najprvo je ubogi stvarci zmešal glavo in sedaj jo je naenkrat pustil na cedilu. Pravijo, da je tičila za tem njegova mati ter razdrila celo stvar. . . Bog mu odpusti greh, če je resnica. Ubohogo Liziko bo nesrečna ljubezen uničila, kajti tako hira, da jo je komaj mogoče spoznati. Ne bi je imela rada na svoji vesti. No, naj odgovarja oni, ki je vse to zakrivil.

Roka Joried je polagoma omahnila s klobukom, katerega je ravnokar hotela posaditi na glavo. Njen obraz, ki ji je zrl nasproti iz zrcala, je bil brez barve, kot beli pajčolan, ki ga je obrobiljal.

Eno in dvajseto poglavje.

V velikem, to je edinem hotelu Trnova, — kajti vse druge gostilne so bile namenjene le za voznike, — se je nastanil impresario maghne italijanske umetniške skupine, Salvatore Stratta, s svojimi umetniki.

Nastopali sta dve dami in dva gospoda in neki starček je s spremljevanjem harfe, katero je igrala "Solana", pel recitativne arije in ta točka programa je predstavljala glavno privlačno točko ter pridobila umeniški skupini sloves, katerega je uživala.

Vse to je prišlo naenkrat.

Kot vse, kar je umetniškega, se je pojavila tudi Solana naenkrat na obozrju, slična kometu, ki osredotoči pozornost za nekaj časa ter nato izgine sam Bog ve kam.

V veliki dvorani hotela naj se završita oba napovedana koncerta in naval občinstva je bil tako velik, da si je lastnik hotela zadovoljno mel roki ter rekel vitkemu, temnookemu Italijanu, signorju Stratta:

— Z dvema koncertoma ne boste opravili, signore. Dodati morate še tretji koncert, kajti drugače bo v mestu kraval. — Kaj mislite? — Trnovčani hočejo pokazati, da se zanimajo za umetnost in da zaslužijo, da se oglasijo pri njih umetniki prve vrste. — Vidite, vsi numerirani sedeži so že razprodani in ljudje vro v mesto z dežele. Prišla je celo brzjavka od gospoda barona in grofice Perpignau, ki so tukaj nekaki majhni knezi. Hočejo rezervirane sedeže. . . Kaj pravite k temu?

Salvatore Stratta je skomignil z ramama ter se malo nasmešnil. Pri zadnjih besedah pa je naenkrat dvignil glavo, prijel brzjavko ter jo prečital.

Očividno ni napravila nanj najboljše utisa, kot je napovedoval hotelir. Njegov obraz se je nekoliko stemnil in zrl je preko lista na steno.

— Kakšne sedeže ste jim dali?

— Samoposebi umetno, tri srednje sedeže v prvi vrsti.

— Ti so določeni v glavnem za dame. Baron naj stoji z drugimi gospodi v ozadju dvorane.

— Kaj? Kako? — Da bi baron stal? Tukaj, v moji hiši? Človek! Signore! Kaj pa mislite? Ali me hočete pripraviti ob sloves in čas?

Stratta je skomignil nestrpno z ramama ter rekel:

— Dobro, storite kot hočete, kajti to ne bo motilo mojih prireditve.

Strata je stopil nato po par stopnicah navzgor proti odru ter pričel dajati svoja povelja.

Hotelir, njegova družina in vsi uslužbeni so bili seveda strahno željni videti slavno Solano in celi mlad svet mesta se je šetal po tlaku pred hotelom ter zrl navzgor proti oknom, za katerimi je stanovala umetniška družba. Razočaranje pa je bilo veliko, kajti nikdo ni bil tako srečen, da bi videl le kos obleke slavne signore.

Dospela je močno zakrinkana, naročila še istega popoldne voz ter se odpeljala s Strato in stari pevcom na daljši izprehod.

Vrnila se je šel krog poldvanajstih.

Ostali so jedli skupaj, a skrivnostna Solana se ni dotaknila večerje, katero so ji servirali v njeni sobi.

Ali je bil to mogoče trik, da se napravi Solano bolj popularna? Če je bil, je bil njegov namen v polni meri dosežen, kajti že davno pred določenim časom se je pričela polniti dvorana ter bila kmalu natlačena.

(Dalje prihodnj.)

Guy de Maupassant:

Pohabljenec.

Ta dogodek se mi je pripetil okoli leta 1882.

Pravkar sem se bil uraval v kotu praznega vagona, zaprl vrata in upal, da ostanem sam, kar se duri nagloma odpro in zaslišim glas, ki je rekel:

"Pazite, gospod, prav na križiču prog sva in stopnica je jako visoka."

Drugi glas odgovori:

"Nič se ne boj, Laurent, poprimem se za držaje."

Nato se pokaže glava, pokrita z okroglim klobukom, in dve roki, ki sta se oprijeli usnjenih in suknjenih oprt, ki so visele na obeh straneh vrat, sta potegnili za seboj mogočen život, dočim so noge po stopnici delale ropot, kakor bi s palico tolkel po tleh.

Ko je mož porinil svoje truplo v oddelek, se mi je prikazala iz mahadrave hlačnice črno pobarvana konica lesene noge, ki ji je kmalu sledila druga lesena stopa.

Za tem potnikom se pokaže glava in vpraša:

"Ali bo dobro, gospod?"

"Dobro, dečko moj."

"Torej nate svoje omote in berljje."

In služabnik, ki je imel podobo starega vojaka, vstopi, noseč v rokah kup stvari, ki so bile zavite v črn in rumen papir in skrbno povezane z motvozom, ter jih položi v mrežo nad glavo svojega gospodarja. Nato reče:

"Tu je vse, gospod. Pet jih je. Bonboni, čeca, boben, puška in pasteta iz gosjih jeter."

"Dobro, dečko moj."

"Srečno pot, gospod!"

"Hvala, Laurent; zdrav bodi!"

Mož je zaprl vrata in šel, jaz pa pogledam svojega sosedo.

Nemara mu je bilo petintrideset let, dasi so bili njegovi lasje precej beli. Bil je odlikovan s križem častne legije, brkat, precej obilen, obtežen z tisto nadušljivo debelostjo delavnih in močnih ljudi, ki jim pohabljenost ovira gibljivost.

Obriše si čelo, zasopiha in me pogleda prav v obraz, rekoč:

"Saj vam dim ni nadležen, gospod?"

"Ne, gospod."

Te oči, ta glas, ta obraz sem spoznal. Toda od kod, od kdaj? Sigurno sem srečal tega človeka, sem govoril z njim in mu stisnil roko. Tega je že dolgo, silno dolgo: izgubilo se je v tisti megli, kjer duh tipaje išče spomine in jih lovi kakor bežeče prikazni, ne da bi jih ujel.

Tudi on me zdaj začne gledati ostro, vztrajno in trdno kakor človek, ki se nekoliko spominja, a ne povsem.

Najine oči so bile v zadregi radi tega trdovratnega gledanja in so se obrnile v stran. Nato so se čez nekaj sekund, ker jih je gnala temna in trdovratna volja delujočega spomina, zopet srečale in jaz pravim:

"Da Boga, gospod, namesto da se skrivaj opazujeva vso uro, ali ne bi bilo boljše, ako se zmeniva, če se morda ne poznavata?"

Sosed odgovori ljubeznivo:

"Imate popolnoma prav, gospod."

Jaz povem svoje ime:

Henry Bonclair, justični uradnik."

On se obotavlja nekaj trenutkov, nato pa izpregovori z nesigurnimi očmi in z nesigurnim glasom, ki ga rodi velika duševna nepetost:

"O, pa res, srečal sem vas nekoč pred vojsko pri Poincelu, dvajset let je že od takrat!"

"Da, gospod. . . o! . . . Vi ste poročnik Revaliere?"

"Da, bil sem stotnik Revaliere do dneva ko sem izgubil svoje noge. . . obe naenkrat; krogla iz topa mi jih je odbila."

In znova sva se gledala, zdaj ko sva se poznala.

Spomnil sem se natanko tega vitekega mladeniča, ki je plesal kotiljone z agilno in graciozno vneto in ki so mu dali ime "Vrtinec".

Toda se za nagloma priklicano podoba se je gibal še nekaj nepojmljivega, neka povest, ki sem jo vedel, a pozabil, ena izmed tistih povesti, ki vzbujajo dobrohotno in

kratko pozornost in ki zapuste v duhu samo neznamno sled.

Šlo je za ljubezen takrat. Našel sem poseben občutek na dnu spomina, a nič več, občutek, ki je podobno slednosti pasjega nosu, ki se vzbudi pri stopinji divjačine na tleh.

Polagoma pa so se megle razpršile in pred mojimi očmi se je pokazala podoba mladega dekleta.

Potem pa se je zablistalo v moji glavi kakor petarda, ki se užge: gospodična de Mandal. Sedaj sem se spomnil na vse. Res je bila zaljubljena zgodba, toda navadna. Ta mladenka je ljubila tega mladeniča, takrat ko sem se sešel z njim, in govorilo se je o skorajšnji poroki. On se je samemu sebi zdel jako zaljubljen in srečen.

Obrnen oči na mrežo, ki so se vsi omoti, ki jih je prinesel služabnik mojega sosedo, stresli ob sunkih vlaka, in na misel mi je prišel glas služabnika, kako se je nehal, komaj da je začel govoriti.

Rekel je:

"Nate, gospod, to je vse. Pet jih je: bonboni, čeca, boben, puška in pasteta iz gosjih jeter."

Nato pa se je v trenutku stvaril in razvil v moji glavi roman. Podooben je bil vsem tistim, ki sem jih kje čital, da je zdaj mladenič zdaj mladenko poročil, oziroma poročila svojo zaročenico ali zaročenca po katastrofi, bodisi telesni ali premoženjski. Torej ta častnik, ki je bil pohabljen med vojno, je našel po vojni zopet mladenko, ki se je bila zaročila z njim in se mu je, zvesta svoji oblubi, udala za ženo.

Presojal sem to temeljito, toda preprosto, kakor se preprosto presojajo vse poštovitnosti v knjigah in v gledališču.

Vedno se nam zdi, kakor čitamo v teh solah velikodušnosti, da človek samega sebe žrtvuje s prekipajočim veseljem in veličastnim navdušenjem. Toda slabe volje je človek drugi dan, potem ko nam je bil ubog prijatelj posodil kaj denarja.

Takoj nato pa je druga, manj poetična domneva stopila na mesto prve. Morda se je poročil pred vojno, pred strašnim dogodkom, ko mu je krogla odrezala noge, in je ona z žalostjo in udanostjo čutila dolžnost, sprejeti, negovati in podpirati tega soproga, ki je bil odšel zdrav in lep, vrnil pa se je z odkošanimi nogami in nagnusnimi ostanki, ki so ga obsodili v neigibnost, onemoglo jezo in neizogibno debelušnost.

Ali je bila srečna ali se je mučila. Sprva lahko, potem pa vedno večja in nepremagljiva želja se me je lotila, da bi poznal njegovo zgodbo vsaj v glavnih točkah, iz katerih bi lahko uganil, česar on ne bi mogel ali ne bi hotel povedati.

Ves zamišljen sem govoril z njim. Izpregovorila sva nekaj navadnih besedi. Jaz pa sem upiral oči v mežo in si mislil: "Tri otroke ima torej: bonboni so za ženo, čeca je za njegovo hčerko, boben in puška za njegova fanta, pasteta iz gosjih jeter pa za zanj."

Naenkrat ga vprašam:

"Vi ste oče, gospod?"

On odgovori:

"Ne, gospod."

Čutil sem se naenkrat osramočenega, kakor bi bil napravil veliko nerodnost, in odvrnem:

"Oprostite, prosim. Mislim sem to, ko sem slišal vašega služabnika govoriti o igračah. Človek sliši, ne da bi poslušal, in sklepa zoper svojo voljo."

On se nasmeje, potem pa zamrmra:

"Jaz niti nisem oženjen. Ostal sem bil samo pri prilemarjih."

Naredil sem obraz, kakor bi se kar naenkrat spomnil.

"O, saj res. Takrat, ko sem vas spoznal, ste bili zaročeni z gospodično de Mandal, mislim."

"Da, gospod, vaš spomin je izboren."

Bil sem izredno predzren ter dostavil:

"Da. Mislim, da se spominjam, da sem tudi čul, da se je gospodična de Mandal poročila z gospodom. . . gospodom. . ."

On izreče mirno to ime.

"Gospa de Fleurela."

"Da, tega! Da. . . spominjam se, da sem pri tej priložnosti čul govoriti o vaših poškodbah."

Gledal sem ga naravnost v oboz, in on je zardel.

Njegovo polno, zabuhlo obličje, ki je bilo vsled vednega navala krvi že škrlatasto, se je še bolj porbarvalo.

Odgovoril je z živahnostjo, z nenavadnim ognjem človeka, ki zagovarja že naprej izgubljeno stvar, izgubljeno v svoji duši in v svojem srcu, toda ki si hoče pridobiti javno mnenje.

"Ni prav, gospod, da se izgovarja ime gospe de Fleurel poleg mojega; ko sem se vrnil iz vojne brez nog, žalibog, ne bi bil nikdar sprejel žrtve, da bi bila ona postala moja žena. Ali bi bilo kaj takega mogoče? Kadar se človek poroči, ne stori tega, da bi se bahal z velikušnostjo, ampak da živ vse dni vse ure, vse minute, vse sekunde na strani enega človeka. In ako je ta človek pohabljen kakor jaz, se obsodi, če ga poroči, v trpljenje, ki traja do smrti! O! razumem, občudujem vse žrtve, vsa žrtvovanja, kadar imajo meje, ne priznavam pa, da bi se ženska odrekla vsemu življenju, ki si ga želi, da bi bilo srečno, vsemu veselju in vsem sanjam, zato da bi zadostila občudovanju galerije. Kadar čujem to čisto moje sode, ta mlinski klopot, ki ga delam pri vsakem koraku, bi od gnjeva zadavil svojega slugo. Menite, da more kdo sprejeti od ženske žrtve, da bi trpela, česar sam ne more prenašati? Potem pa "mislite, da so moje krnaste noge prikupne? . . ."

Kaj bi mu rekel? Videl sem, da ima prav. Ali ga morem karati, zaničevati in mu dati napak? Ne. Sploh pa bi požrtvovalnost, ki bi se ujemala s pravilom, povprečnost, resnico ali verjetnostjo ne zadostila mojemu pesniškemu poželjenju. Te junaške krnaste noge so pričale o požrtvovalnosti, ki je jaz nisem zmožen, in bil sem presenečen.

Takoj ga vprašam:

"Ali ima gospa de Fleurel otroke?"

"Da, dekletce in dva fanta. Njim nesem te igrače. Njen mož in ona sta mi bila jako dobra."

Vlak je zapeljal na Saint-Germainski kolodvor in se ustavil.

Ponudim mu roko, da bi pomagal invalidnemu častniku izstopiti, kar se mu pomelita dve roki na sproti skozi odprta vrata:

"Dober dan, dragi Revaliere!"

"O, dober dan, Fleurel!"

Za možem se je smejala žena, vsa zareča in pošiljala "odoberdana" z orokavičnimi prsti. Poleg nje je skakala od veselja mala deklica, fanta pa sta poželjivo gledala boben in puško, ki sta iz mreže v vagonu prišla v roke njenemu očetu.

Ko je bil pohabljenec na peronu, so ga vsi otroci poljubili. Nato so se odpravili na pot in dekletce je iz prijateljstva držalo s svojo ročico, hodeč mu ob strani, palec svojega velikega prijatelja.

FRIDERIK VELIKI

Pariški Temps se je v svoji razpravi glede možnosti povratka monarhije v Nemčijo zopet obdremil v staro obdobje despotizma in absolutizma, dvignjeno proti kajzerju in "njegovemu protitipu, Frideriku II." To je ena številnih iznajdb vojne dobe. Sedanjí kajzer je mogoče vrjel v božanske pravice kraljev, a Friderik Veliki gotovo ni bil oče te doktrine.

V svoji knjigi "Anti-Macchia-velli" je napadel Friderik doktrino božanske pravice ter dal izrazu svojemu prepričanju, da vladajo kralji s privolenjem svojih podanikov. Zavrnil je prevladujočo teorijo, da sta narod in ozemlje države privatna posest vladarja ter trdil, da je monarh prvi služabnik države. Biografi Friderika soglašajo v tem, da ni nikdar uporabil svoje sile v osebne svrhe, čeprav mu je bila poverjena naravnost despotična moč.

Simpatiziral je s prosvitljenim učenci in modrijani svojega časa ter vrnil celo modernističnemu

Kretanje parnikov - Shipping News

1. Julija: Aquitania, Cherbourg; La Savole, Havre; Pres. Harding, Bremen.
2. Julija: Zealand, Cherbourg; Ohio, Hamburg.
3. Julija: Majestic, Cherbourg.
4. Julija: Leviathan, Cherbourg.
5. Julija: De Grasse, Havre.
6. Julija: Columbus, Cherbourg; Bremen; Lapland, Cherbourg.
7. Julija: Berengaria, Cherbourg; George Washington, Bremen.
8. Julija: Cleveland, Hamburg.
9. Julija: Olympia, Cherbourg; France, Havre; Rotterdam, Rotterdam; Orbita, Hamburg.
10. Julija: Reliance, Hamburg.

16. Julija: Rochambeau, Havre; Mauretania, Cherbourg; Republic, Bremen; Sierra Ventana, Hamburg.
18. Julija: Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.
21. Julija: Martha Washington, Trst; Stuttgart, Cherbourg; Bremen.
22. Julija: America, Bremen.
23. Julija: Beigeland, Cherbourg; Albert Ballin, Hamburg.
25. Julija: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Orduna, Hamburg.
28. Julija: Resolute, Hamburg; Bremen, Bremen.
29. Julija: Aquitania, Cherbourg; La Savole, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen.
30. Julija: Zealand, Cherbourg; Ohio, Hamburg.

VELIKI IZLET

NA TISOČLETNICO IN TRETJI VESOKOLSKI ZLET V ZAGREBU

Z VELIKIM IN HITRIM PARNIKOM

AQUITANIA

29 JULIJA

Zapomnite si, da je Aquitania uradni sokolski parnik, in izletnički bodo na poti kakortudi v Zagreb deležni uradnega sprejema. Znižane cene kabin tretjega razreda iz New Yorka in nazaj. Zagreb se pripravlja na sijajen sprejem izletnikov s tega parnika.

Za udobnost potnikov bo skrbel gospod Ivan Kampotić, mnogeletni uradni Cunard črte.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na naše mestne zastopnike.

CUNARD LINE

25 Broadway New York

NAZNANILO.

Rojakom v Joliet, La Salle in okolici naznanjamo, da jih bo obiskal v kratkem naš poznani rojak

Mr. Joseph Blish

iz Chicaga, ki je naš zastopnik ter pooblaščen pobirati naročila za "Glas Naroda". Prosimo vse, da mu greste na roko in ga vsem toplo priporočamo.

Uprava "Glas Naroda".

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tanočno poučen o potnih listih, prti lugi in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih samoremi dati vsled naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostanske parnike, ki imajo kabine tudi v III razredu.

Glasom nove naseljske postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samoremi tudi nedržavljanu dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naseljski komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosluici v stari kraj gla som nanovejša odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugosla-vije bo pripuščljen v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 napre vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa samoreji dobiti sem žene in otroke do 18. leta bres, da bi bili šteti v kvoto. T rojene osebe se tudi ne štejejo i kvoto. Stariši in otroci od 18. d 21. leta ameriških državljanov p imajo prednost v kvoti. Pišite s pojasnila.

Prodajamo vzorne liste za vse pre-ge; tudi preko Trsta samoreji Ju-goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank

82 Courtlandt St., New York

John Vuksenic, Pir.

Prav vsakdo—

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda"

Pozor čitatelji.